

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/35/2020
Identifikačné číslo spisu:	7215227705
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7215227705.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu COMPCAR s. r. o., so sídlom v Prešove, Slovenská 65, IČO: 31 706 843, zastúpeného JUDr. Marekom Tkáčom, advokátom, so sídlom v Lipanoch, Námestie Sv. Martina 39, proti žalovanému Mestu Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Ján Tokár, spol. s r. o., so sídlom v Košiciach, Werferova 1, o žalobe na obnovu konania 18C 154/2012 vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20C/591/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. mája 2019 sp. zn. 11Co/114/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. mája 2019 sp. zn. 11Co/114/2018 v potvrdzujúcom výroku z r u š u j e a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/591/2015-172 z 24. novembra 2017 povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C 154/2012; vyslovil, že žalobca má právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. V odôvodnení poukázal na dôvod žaloby na povolenie obnovy konania, ktorý žalobca vyvodzoval z ustanovenia § 397 písm. d) zákona č. 160/2025 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a to z dôvodu vydania rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015 vo veci COMPCAR s. r. o. proti Slovenskej republike, ktorý konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) kasačným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2011 z 30. apríla 2012.

3. Následne po preskúmaní zákonných podmienok pre povolenie obnovy konania konštatoval, že podmienky prípustnosti obnovy konania, týkajúce sa oprávneného subjektu a včasnosti podania boli splnené. Vzhľadom na žalobcom uplatnený dôvod obnovy konania podľa ustanovenia § 397 písm. d) v spojení s ustanovením § 470 ods. 1 CSP ďalej skúmal, či boli splnené aj ďalšie podmienky prípustnosti obnovy konania, a to existencia rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a posúdenie, či závažné dôsledky porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením. Dospel k záveru, že

žaloba na obnovu konania v danom prípade je prípustná a dôvodná, keďže Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody strany - žalobcu, ktorá podmienka nepochybne bola splnená (body 63, 65 až 67, 68 až 70, 78 a bod 82 odôvodnenia rozsudku, z ktorých citoval podstatné časti). Za splnenú vyhodnotil tiež podmienku týkajúcu sa posúdenia, či závažné dôsledky porušenia žalobcovho práva neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením v sume 7 500 eur, prihliadajúc vo svojich úvahách pri tomto posúdení predovšetkým na predmet konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C 154/2012, ktorým bolo určenie vlastníckeho práva k pozemkom zapísaným na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX k. ú. D. E., ako aj na skutočnosť, že rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva zostávajúca časť sťažnosti sťažovateľa o spravodlivú satisfakciu bola zamietnutá. Na záver podotkol, že nevyhodnocoval, či povolenie obnovy môže privodiť pre žalobcu priaznivejšie rozhodnutie vo veci alebo nie, nakoľko skúmanie takejto podmienky v zmysle novo koncipovaného ustanovenia § 397 písm. d) CSP je irelevantné.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom č. k. 11Co/114/2018-255 z 15. mája 2019 napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C 154/2012 potvrdil; zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania.

5. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, reagujúc na odvolacie dôvody žalovaného uviedol, že skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného nič nemenia na vecnej správnosti napadnutého rozsudku a nespochybňujú správnosť skutkových zistení, ani právnych záverov, na ktorých je preskúmané rozhodnutie založené. Konštatoval, že žalovaný v podanom odvolaní v podstatnej časti opakuje námietky, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd prvej inštancie správne a v súlade so zákonom vo svojom rozhodnutí vysporiadal. V tomto kontexte dodal, že výhrady žalovaného týkajúce sa spochybňovania správnosti posúdenia zákonných podmienok prípustnosti obnovy konania v zmysle ustanovenia § 397 písm. d) CSP a interpretácie rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015 v prípade COMPCAR s. r. o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 25132/13 súdom prvej inštancie, nepovažoval za opodstatnené. Pri rozhodovaní o žalobe na obnovu konania na základe vydaného rozsudku Európskym súdom pre ľudské práva, je dôležité porovnanie obsahu ľudského práva a základnej slobody, ktorých porušenie Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, a obsahu práva alebo oprávneného záujmu o ochranu ktorých účastník (strana sporu) žiadal v občianskom súdnom konaní. Navrátenie do stavu, ktorý existoval pred porušením Dohovoru, môže podľa okolností vyžadovať zrušenie zákona či právoplatného súdneho alebo iného rozhodnutia. V prípade porušenia hmotných práv zaručených Dohovorom, je obnova konania aktuálna, ak negatívne dôsledky spôsobené sporným vnútroštátnym rozhodnutím nie sú dostatočne napravené priznaným spravodlivým zadosťučinením a nemôžu byť odstránené inak ako obnovou konania. Účelom obnoveného konania je v tomto prípade dosiahnutie pokiaľ možno takého stavu, ktorý by tu existoval, keby k porušeniu Dohovoru nedošlo. Z hľadiska odôvodnenosti žaloby na obnovu konania je teda nepochybne relevantná závažnosť zisteného porušenia a existencia príčinnej súvislosti medzi ním a konečným rozhodnutím vo veci. Žaloba na obnovu konania podľa § 397 písm. d) CSP je osobitým prostriedkom procesnej nápravy sui generis, kedy následky porušenia Dohovoru nemožno odčiniť len priznaním spravodlivého zadosťučinenia a vykonanie rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva si vyžaduje „znovuotvorenie“ vnútroštátneho procesu. Poukázal na monografiu s názvom: Žaloba na obnovu konania v občianskom súdnom konaní, Ševcová, K.; Bratislava, C. H. Beck, 2017, s. 47, ktorú časť citoval, a následne uzavrel, že v danej veci rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015 priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nekompenzuje stratu vlastníckeho práva žalobcu garantovaného ústavou, nemožno ju stotožňovať s majetkovým nárokom (ujmou), ktorý je predmetom konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C 154/2012. Náprava zisteného porušenia práv vyplývajúcich z Dohovoru si vyžaduje znovuotvorenie procesu žalobcu a obnovu konania vo veci. Výslovil názor, že žalovaný nedôvodne argumentoval tiež námietkou týkajúcou sa posúdenia, že výsledok obnoveného konania nemôže pre žalobcu privodiť priaznivejšie rozhodnutie v jeho prospech. Zdôraznil, že pri rozhodovaní o povolaní obnovy konania z dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 397 písm. a), b) CSP nie je potrebné

(a ani logické) vzhľadom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vyslovujúci porušenie Dohovoru rozhodnutím súdu, posudzovať odôvodnenosť žaloby aj posúdením týchto dôvodov, ktorú argumentáciu správne odmietol aj súd prvej inštancie. Napadnuté rozhodnutie vo výroku o povolení obnovy konania ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP. Výrok o trovách konania zrušil v súlade s ustanoveniami § 416 v spojení s § 417 ods. 3 CSP.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu (v časti potvrdzujúceho výroku) podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to ohľadom právneho posúdenia, či je možné pripustiť obnovu konania v zmysle ustanovenia § 397 písm. d) CSP v prípade, že Európsky súd pre ľudské práva vyslovil záver, že k porušeniu práva sťažovateľa došlo a zároveň priznal za toto porušenie zadostučinenie, pričom však v rozhodnutí nekonštatoval, že by závažné dôsledky takéto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadostučinením sťažovateľovi (i); za situácie, že rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva bolo sťažovateľovi priznané spravodlivé zadostučinenie, či je prípustné povoliť obnovu konania, a to na základe vlastnej úvahy súdu (ii). Žalovaný nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu o naplnení prípustnosti podmienky pre povolenie obnovy konania v situácii, ak rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva bolo žalobcovi priznané spravodlivé zadostučinenie. V tomto kontexte namietal nesprávnu interpretáciu rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015 v prípade COMPCAR s. r. o. proti Slovenskej republike. Argumentoval tým, že Európsky súd pre ľudské práva síce dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím najvyššieho súdu bol porušený článok 6 Dohovoru, ale na druhej strane ani vo výroku, ani v odôvodnení rozhodnutia nedospel k záveru, že dôsledky tohto porušenia nie sú odstránené priznaným finančným zadostučinením. Podľa dovolateľa odvolací súd rozhodol arbitrárne (svojvoľne), keď vyslovil záver o tom, že suma odškodnenia priznaná a zdôvodnená Európskym súdom pre ľudské práva vo výške 7 500 eur je pre tento prípad nedostatočná; pričom z odôvodnenia rozsudku nie sú zrejmé myšlienkové pochody a kroky, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu tohto záveru vyplývajúceho z rozhodnutia súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že zásadu nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia je možné narušiť len „mimoriadne a výnimočne“ (I. ÚS 128/2010). Takýmto povoleným prípadom prelomenia uvedenej zásady je síce aj obnova konania, ale vzhľadom k tomu, že sa jedná o zásah do princípu právnej istoty, je namieste skôr reštriktívna aplikácia príslušných ustanovení zákona pri výklade prípustnosti povolenia obnovy konania. Práve preto sú kladené aj vyššie nároky prípadného odôvodnenia rozhodnutia o povolaní obnovy konania. Podľa názoru dovolateľa pokiaľ bolo Európskym súdom pre ľudské práva priznaných z požadovaných 50 000 eur len 7 500 eur za ujmu, o ktorej sa rozhodovalo na podklade sťažnosti, je neudržateľné, aby vnútroštátne súdy túto sumu považovali za nedostatočnú, iba na základe vlastnej úvahy súdu. Zároveň zdôraznil, že v posudzovanom prípade ani nie je možné prijať záver o tom, že zistené porušenie zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré spočívalo rýdzo v procesných pochybeniach je takej závažnosti, ktoré by vrhlo vážne pochybnosti na výsledok vnútroštátneho konania, ktoré bolo predmetom sťažnosti. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval porušenie práv sťažovateľa a uviedol, že zrušenie právoplatného rozhodnutia podaním mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora je nesúladne s Dohovorom. Je potrebné však zohľadniť skutočnosť, že najvyšší súd rozhodoval v danom čase podľa platných procesných predpisov, pričom procesný postup bol posudzovaný Európskym súdom pre ľudské práva až následne. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Samostatným podaním z 24. októbra 2019 predložil návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu obavy bezprostrednej ujmy, ktorá mu hrozí tým, že žalobca chce zvrátiť platný právny stav týkajúci sa zápisu vlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam.

7. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu sa plne stotožnil o závermi odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru dovolateľom nastolené právne otázky, nie sú otázkami zásadného významu, sú iba všeobecnými otázkami, pričom zároveň sú otázkami, ktoré vyvolávajú ďalšie otázky, resp. potrebu bližšieho výkladu. Ide o priveľmi široké vymedzenie predmetu prípadného prieskumu súdu v civilnom sporovom konaní. Dodal, že žalovaný v dovolaní neuviedol, aké právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a neuviedol, v čom má spočívať nesprávnosť tohto právneho posúdenia tak, ako to predpokladá ustanovenie § 432

ods. 2 CSP. Podané dovolanie považoval žalobca za „ďalšie odvolanie“. Nesúhlasil s názorom žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, resp. neodôvodnené. Navrhol dovolanie, ako aj návrh na odklad právoplatnosti rozsudku zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

9. Posúdením návrhu dovolateľa o odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domáčať sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

15. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie (I. ÚS 26/94).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu,

ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

17. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa náležitým spôsobom v súlade so zákonom nevysporiadal s uplatnenými odvolacími námietkami žalovaným, týkajúcimi sa posúdenia dôvodnosti podanej žaloby na povolenie obnovy konania v zmysle ustanovenia § 397 písm. d) CSP z dôvodu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015 vo veci COMPCAR s. r. o. proti Slovenskej republike.

18. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky implikované aj v čl. 46 ods. 1 ústavy. Povinnosťou súdov ako štátnych orgánov je dbať o to, aby ústavné práva subjektov zúčastnených na konaní boli riadne dodržiavané. Tým sa zároveň zabezpečuje plnenie ústavnej úlohy súdov vykonávať súdnictvo. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Preto zákon stanovuje konkrétne zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietať konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Povinnosťou súdu je vždy sa vyrovnáť s argumentmi sporových strán, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie.

19. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, 1296 s.).

20. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom rozsahu, ktorý sa ale vôbec nevysporiadal s uplatnenými námietkami žalovaného už v konaní na súde prvej inštancie (bod 8, 9 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Len citácia odôvodnenia rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúceho sa v danom spore samo osebe nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. Z tohto dôvodu preto následne, ak sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia uvedeným súdom prvej inštancie a náležite nepostupoval v zmysle ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, možno preto konštatovať, že dovolateľ opodstatnene namieta porušenie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP je dôvodný.

21. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti rozhodnutia prijalo Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stanovisko z 3. decembra 2015, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod R 2/2016, ktorého právna veta

zníe: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“, čo je (pokiaľ ide o druhú vetu stanoviska) použiteľné aj po zmene procesného poriadku s účinnosťou od 1. júla 2016. V danom prípade použitie tohto judikátu v súvislosti s namietaným porušením procesných práv prichádza do úvahy, lebo odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalovaného v odvolaní (bod 13, 14, 16 odôvodnenia).

22. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Náležité neodôvodnenie, prečo odvolací súd bez vysvetlenia svojich právnych úvah týkajúcich sa odvolania žalovaného (čo v danom prípade znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu prijatého pod R 2/2016.

23. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania, ale sa musí zaoberať aj s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP, sp. zn. 5 Cdo 204/2011).

24. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

25. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu

(napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, sp. zn. 2 Cdo 111/2014, sp. zn. 3 Cdo 4/2012, sp. zn. 4 Cdo 263/2013, sp. zn. 5 Cdo 241/2013, sp. zn. 6 Cdo 591/2015, sp. zn. 7 Cdo 212/2014, sp. zn. 8 Cdo 137/2015).

26. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľ opodstatnene namieta porušenie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť. Z tohto dôvodu sa následne dovolací súd ďalším uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vecne nezaoberal.

27. V ďalšom konaní je úlohou odvolacieho súdu náležite sa vysporiadať s uplatnenými námietkami žalovaným nielen v odvolaní, ale aj v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 387 ods. 2, 3 CSP). Pri ich posudzovaní je potrebné predovšetkým vychádzať z toho, že Európskym súdom pre ľudské práva bolo síce konštatované porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, týkajúce sa kasačného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2011 z 30. apríla 2012, ktorý na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vo veci zrušil právoplatné rozhodnutie vo veci samej a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobou na obnovu konania možno napadnúť ktorýkoľvek právoplatný rozsudok. Môže ísť teda o rozsudok prvoinštančného či odvolacieho súdu, rozsudok čiastočný alebo medzitýmný (§ 213 a § 214 CSP) či rozsudok pre zmeškanie a uznanie nároku (§ 273 a nasl. a § 282 a nasl. CSP). Ďalším dôvodom na povolenie obnovy konania je existencia rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorom sa konštatuje, či už vo výrokovej časti alebo v odôvodnení tohto rozsudku, že rozhodnutím súdu alebo procesným postupom bezprostredne predchádzajúcim a súvisiacim s rozhodnutím súdu boli porušené základné ľudské práva alebo slobody strany sporu, pričom dôsledky toho porušenia neboli odstránené ani priznaným spravodlivým zadosťučinením. Z hľadiska odôvodnenosti žaloby na obnovu konania je nepochybne relevantná závažnosť zisteného porušenia a existencia príčinnej súvislosti medzi ním a konečným rozhodnutím vo veci. V danom prípade došlo k porušeniu procesných práv (nie hmotných práv) zaručených Dohovorom, za ktoré porušenie bolo priznané aj primerané zadosťučinenie Európskym súdom pre ľudské práva. Pri posudzovaní dôvodnosti žaloby na obnovu konania je v tomto ohľade je potrebné preskúmať výrok Európskeho súdu pre ľudské práva o spravodlivom zadosťučinení a zamedziť tomu, aby nedochádzalo k odškodneniu opakovane (Alge proti Rakúsku (rozsudok ESĽP z 22. januára 2004), Sovtransavto Holding proti Ukrajine (rozsudok ESĽP z 25. júla 2002). Výsloveným právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v tomto uznesení je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

28. O trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania rozhodne odvolací súd v súlade s ustanovením § 453 ods. 3 CSP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.